

بررسی عوامل مرتبط با بروز بیماری‌های قلبی-عروقی در مطالعه همگروهی بیماری‌های غیر واگیر روانسر با استفاده از مدل معادلات ساختاری تعمیم یافته

استاد راهنما: دکتر رویا صفری

اساتید مشاور: دکتر شهاب رضائیان، دکتر یحیی سلیمی

دانشجو: بهاره سامان نژاد

چکیده

❖ مقدمه:

برغم اتیولوژی پیچیده عوامل موثر بر بروز بیماری‌های قلبی-عروقی (cardiovascular diseases)، تاکنون عوامل خطر فراوانی برای این دسته از بیماری‌ها شناسایی شده است، از مهم‌ترین عوامل میتوان به فشارخون، دیابت، سندروم متابولیک، چاقی و اضافه وزن، سبک زندگی ناسالم و سابقه خانوادگی اشاره کرد. این عوامل می‌توانند بطور مستقیم و یا غیر مستقیم و از طریق متغیرهای میانجی در بروز بیماری نقش داشته باشند.

❖ هدف:

این مطالعه با هدف بررسی عوامل موثر بر بروز بیماری‌های قلبی-عروقی در جمعیت مطالعه همگروهی آینده‌نگر روانسر، با استفاده از مدل معادلات ساختاری تعمیم یافته (Generalized Structural Equation Model) طراحی و اجرا گردید.

❖ روش:

در این مطالعه آینده نگر که با استفاده از داده‌های فازهای پیگیری مطالعه کوهورت روانسر انجام شد، پس از بررسی اولیه ۷۹۶۸ فرد ۳۵ تا ۶۵ ساله عاری از بیماری‌های قلبی-عروقی، از نظر رخداد بیماری‌های قلبی-عروقی مورد بررسی قرار گرفتند. مجموع عناصر سندروم متابولیک به صورت کمی در قالب متغیر پنهان و میانجی در مدل قرار گرفتند. متغیرهای سن و جنس، مصرف سیگار و الکل، فعالیت فیزیکی و شاخص تغذیه سالم نیز متغیرهای آشکار مدل را تشکیل دادند. سپس با استفاده از روش آماری GSEM، مدل پیشنهادی در نرم افزار M-plus اجرا گردید.

❖ نتایج:

میانگین طول مدت پیگیری هفت سال بود. بروز بیماری‌های قلبی-عروقی در مردان ۴٫۲٪ (۳٫۶، ۴٫۹) و در زنان ۳٫۱٪ (۲٫۶، ۳٫۷) (درصد نفر) بود. سن بطور مستقیم ($\beta=0.114, P<0.001$) و غیر مستقیم ($\beta=0.009, P<0.05$) با بروز بیماری‌های قلبی-عروقی ارتباط داشت. جنسیت مرد با بروز بیماری‌های قلبی-عروقی ارتباط غیر مستقیم نشان داد ($\beta=-0.046, P<0.001$). ارتباط شاخص تغذیه سالم به طور غیر مستقیم و از طریق متغیر میانجی سندروم متابولیک با بروز بیماری‌های قلبی-عروقی معنی‌دار شد ($\beta=0.006, P<0.05$). مصرف سیگار با بروز بیماری‌های قلبی-عروقی ارتباط مستقیم و غیر مستقیم نشان داد، بطوریکه ارتباط مستقیم برابر بود با $\beta=0.055, P<0.001$ و ارتباط غیر مستقیم برابر با $\beta=-0.006, P<0.05$. فعالیت بدنی نیز به طور مستقیم و غیر مستقیم ارتباط نشان داد ($\beta_{direct}=0.031, P<0.05$ و $\beta_{indirect}=-0.011, P<0.001$). سندروم متابولیک نیز که به عنوان متغیر میانجی در مدل قرار گرفت ارتباط مستقیم و معناداری با بروز بیماری‌های قلبی-عروقی نشان داد ($\beta_{direct}=0.068, P<0.001$). در این مطالعه بین وضعیت اقتصادی-اجتماعی و مصرف الکل ارتباط مستقیم و یا غیر مستقیم معناداری با بروز بیماری‌های قلبی-عروقی دیده نشد.

❖ نتیجه گیری:

بر اساس نتایج حاصل از این مطالعه افزایش سن و نیز جنسیت مرد یک عامل خطر جدی برای بیماری‌های قلبی-عروقی محسوب میشوند. در این شرایط بهتر است تدابیر مناسب به منظور طراحی برنامه های پیشگیرانه بر روی متغیرهای قابل تغییر در اولویت سیاستمداران قرار گیرد. ترویج یک سبک زندگی سالم، به ویژه با تمرکز بر کاهش و ترک سیگار، افزایش فعالیت بدنی و تشویق به یک رژیم غذایی سالم، می‌تواند به طور قابل توجهی با کاهش بروز و بار این بیماری در جامعه همراه باشد.